

PHONG-HOA'

16
trang

TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ SÁU

TÒA SOẠN VÀ THỊ SỰ
Số 1, BOULEVARD CARNOT - HANOI
PONDATEUR DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYỄN - XUÂN - MAI

DIRECTEUR :
NGUYỄN - TƯỜNG - TAM

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
NEA 1/21

GIÁ BÁO DÔNG DƯƠNG NGOẠI QUỐC
1 năm 3p00 5p00
8 tháng 1, 60 2, 60
1 tháng 0, 90 1, 40
ADMINISTRATEUR GÉRANT
PHAM-HOU-NINH

7
GEO

Một cái lầm to

Một cuốn truyện của ta xưa, bắt buộc phải có dù trung hiếu tiết, nghĩa thì nói được có nghĩa đọc. Nếu không, dù truyện hay đến đâu giông ta thực đến đâu cũng mặc, không những là không ai xem, mà người ta lại cho là một truyện tên cấm đoán nữa.

Các cụ ta xưa muốn rằng truyện là một bài học, và như thế, nên trong truyện người làm điều là h bao giờ cũng gặp lành, người ác gặp ác.

Đến lúc bao quốc ngữ ra đời, người ta lại định rằng báo phải là một cơ quan để duy trì lối luân lý và phong hóa của xã hội, và chỉ được là thế thôi.

Đó cũng là một ý kiến - mà muôn tuc hành cái ý kiến đó, các nhà đạo đức

nước ta đã hết sức tìm đủ cách để nhồi vào óc người xem những trang luân-lý vừa tối tăm vừa nhạt nhèo như những bài luân lý mà người ta bắt trẻ con phải học thuộc lòng.

Đọc một quyển truyện hay một tờ báo dày những bài trướng-luận về tam cương với ngũ thường, về lễ với nghĩa rác rối thì đọc mỏi quyển sách giày về luân lý còn vui hơn và rõ lẽ con ich lý hơn.

Bởi người ta đã chọn như thế, nên từ nhiên người ta quay lại ham mê những truyện chỉ cốt tả sự thực, không giảng luân lý, không giật ai gí hết.

Nhiều người chưa hiểu rằng một cái luân lý xuông thì không ai ưa đọc. Nếu cứ bảo người ta phải làm thế này, thế no mà không giảng giải một cách rõ ràng

tại sao thế, thi không có ai nghe và đe ý đến. Và muốn giật đạo đức, thi đã có sách luân-lý, cần gì phải đến truyện và báo.

Một quyển truyện hay một tờ báo cũng vậy, muốn cho người ta ham đọc cần phải làm người ta vui, hoặc làm người ta cảm động.

Mà muốn vui hay cảm động, cần phải giông sự thực. Những trạng thái của cuộc đời, những cái tai nghe, mắt thấy đều là những bài học linh động, ảnh hưởng đến người ta và bắt người ta phải ngẫm nghĩ đến.

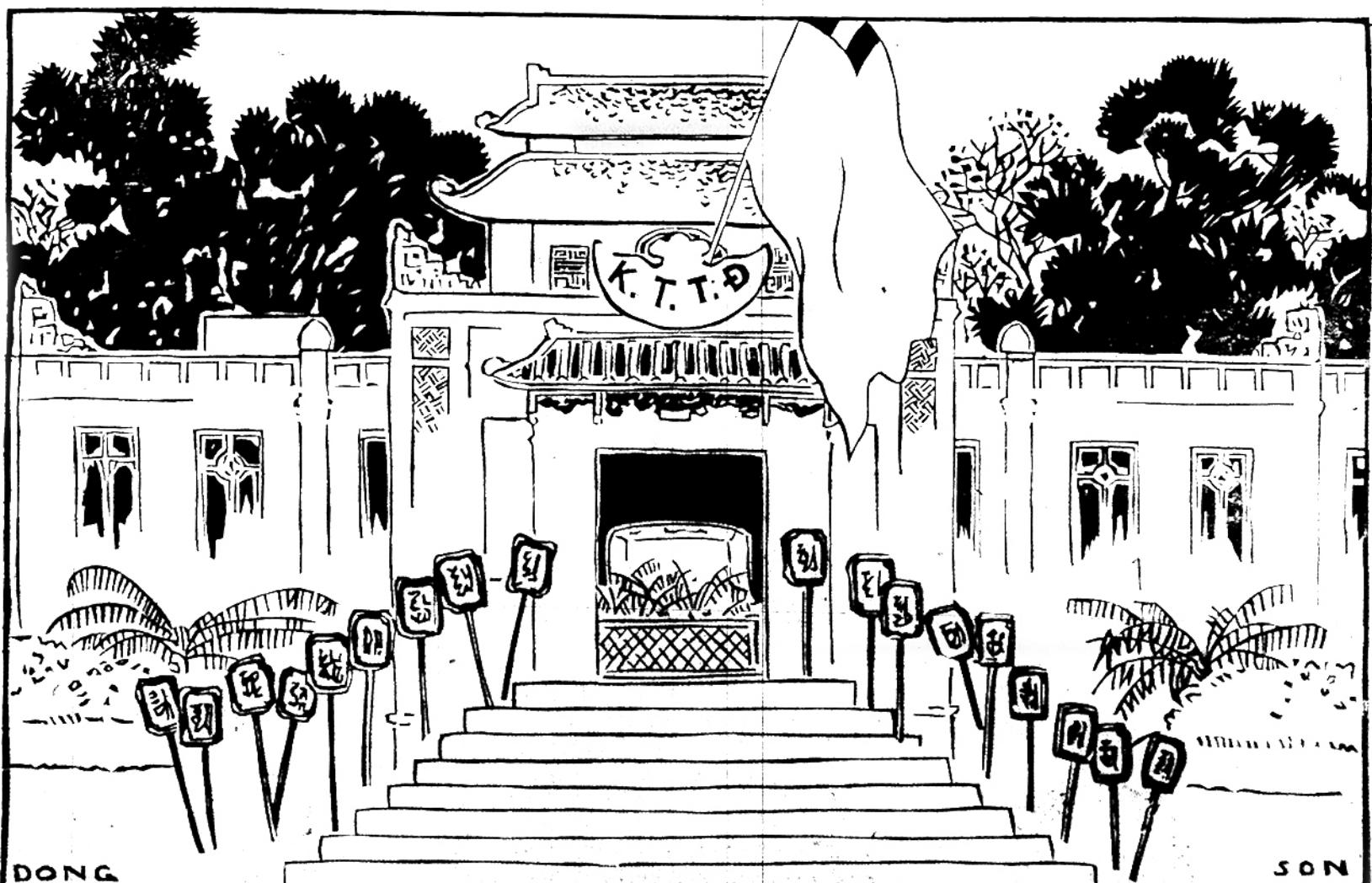
Ví dụ như muốn giật ai làm một người con có hiếu, thì đem những cảnh mẹ nuôi con, ấu yếm, khõ sờ, hy sinh mà cảm động họ, có phải hơn khóc ra mảng tre, gọi được cả dưới tuyet như lồng & Nhị tháp

tú hiếu » không?

Đó là nát nhẽ mà bên Tây, người ta hiểu đã lâu rồi. Không bao giờ họ đem báo chỉ để giảng luân lý, vì không phải chờ - báo chí chỉ là cái cơ quan để truyền bá tư tưởng và thông tin tức. Chỉ có trong nước ta, các nhà luân lý vẫn cố tin rằng các bài giày luân lý người ta phải ham mê phải thích đọc như liều thuyết.

O
Hỡi các nhà đạo đức xuông! Khi thấy sách và báo luân lý của các ngài công phu soạn cho đời, mà không ai thiết đọc không ai đe ý -xin các ngài chờ than phiền: phong hóa suy đồi, luân thường dào ngược!

VIỆT-SINH

Bức tranh không lời

BÔNG CÚC VÀNG

1. Hai người ở ngoài biển vào thi tất cả dão muối lấm nấm nứ tái-lử và vẩn-si đều đứng cả dậy ngả đầu chào. Chủ nhân giới thiệu từng người với Trọng-Đức. Rồi ai nấy ngồi dự tiệc trà...

Nửa giờ sau giới ánh sáng dịu dàng của mây mờ dần hiện đặt trong bóng pha-lê mờ, các tái-lử và vẩn-si chia ra từng ban một, hoặc ngồi nói chuyện về mỹ-thật hay văn-chương, hoặc đứng ngâm các bức tranh họa của Văn-Khôi. Có bài cũ: «Hội cũ y phục tân thời và một cổ văn áo-phục vẫn kèn hát rồi» cùng ôm nhau khiêu-vũ. Có lẽ các cô thich khiêu-vũ nhưng vẫn còn hồn lèo chùa đậm khiêu-vũ với hồn nam giới!

Trọng-Đức vì muốn biết rõ câu truyện «Bông cúc vàng» mà Văn-Khôi cho là bí hiểm lắm, nên mời Hồng lại ra biển ngâm hồn. Kỳ thực Trọng-Đức chẳng để ý gì đến Lõi, mà chỉ cảm ciú vào sự quan sát âm lý, binh thường lại dữ mắt nhìn trộm tướng-mạo cô mỹ-thuật. Nhưng chàng cự hy-vong vì chỉ thấy cái cười tự nhiên như cái mặt nạ che bặt các tình hình có thể biến lộ ra nét mặt Cô Lão Trọng-Đức:

— Cám ơn ông, tôi đương sợ phải ngồi tiếp truyện ông họa-sĩ Bạch Hải!

Trọng-Đức mỉm cười;

— Vì sao vậy, thưa cô?...

— Thưa ông, chả vì sao cả Ông ấy cần phải cải hay đổi truyện.

— Nhưng ông ấy ngồi chỗ nào, nhớ có làm ơn trả cho. Ban này Văn-Khôi có giỏi-thiện nhưng tôi quên mất rồi.

— Ông ấy ngồi ở di-văng dương nói truyện với cô Tuyết-Mai. Ông ấy là một nhà danh-họa có thiên tài. Lúc còn tắm thư ký đã nói tiếng rồi. Ông ấy chịu khó lấm, vẽ cả ngày và hổ đâu có cảnh đẹp là lẽ nào cũng vẽ các bức cù

(1) Xem kỹ turac

KHÁI-HUNG soạn

cùng cái ống kính Otoloscope mở densor lặn no. Một năm về sau iết mua phun buoi tận xương mà chiều rác vào khoảng giờ ông ấy cũng đi xe đạp tới tận gần H

Bạch-Hải

dòng dề vẽ một cái miếu con hồn đường. Lại một lần, lần mây nhẹ, lèm nào ông ấy cũng dậy từ 3 giờ sáng đến đứng tra vào một cái cột đèn điện dề vẽ cây da đèn hằng Quát.

— Nhưng tôi vẫn chưa hiểu vì sao cô lại sợ ngồi nói truyện với ông ấy.

Hồng mỉm cười:

— Thưa ông, nếu ông ấy chỉ là một nhà họa-họa thì đã không có truyện, nhưng ông ấy lại thiên tài là tâm lý học của Ông từ sách ông ấy có rất nhiều các phò: rice, tâm lý, công chúng, rào, tâm lý phủ-rú, nito, tâm lý cá nhân». Ông ấy vẫn cho rằng khoa tâm lý có liên lạc với khoa họa. Vì ông ấy thích khoa tâm lý iến khi nói truyện, nhất là khi nói truyện với đàn bà cứ nhìn dăm-dăm vào mặt người ta rồi hỏi lèn màn iêu-kịch không thể trả lời được. Má sụn nhát là bộ minh

Tranh vẽ của Đông-Sơn

lời bài một câu là khiến ông ấy biến lâm tảng minh yêu ông ấy hồn.

Trong-Đức ngó rằng Hồng có ý nói khay minh, liền trả lời một câu khai hài:

— Nếu đã là nhà tâm-ly-họa thì đoán cũng ít khi lầm, trừ ra khi đoán sai Hồng cười:

— Mà đoán sai luôn... Sao mà vẫn ông giống Liet-van Varen-Ly thế? ... Tôi bao giờ cũng đừng, trừ ra khi tôi sai. Những em dài khai như thế nhận nhau ở các Lai-van trào phúng của ông ta.

Trọng-Đức i-bin vào trong phòng sẽ hỏi:

— Ông ấy ngồi chỗ nào?

— Cái ông người nho nhỏ ngồi một mình ở gần lò suối, cập môi đờ bầm lúc nào cũng hé môi cười, chính là Varen-Ly đấy. Trong người hiện hành dùi ràng như con gai thế mà vẫn ông ấy viết rất好看, tên không ai dám khen cuộc hút chén cùng ông ấy ở trên các bao chí.

Varen-Ly

— Thế cái ông tè dài châm gay, ngâm ông thuốc lá kinh xu kia là ai? Hồng che mồm cười:

— Nhà thi-sĩ Taija dãy.

Trọng-Đức ngạc nhiên hỏi:

— Người Nhật hay lấy lai mà tên ngộ nghĩnh thế, thua cô?

— Không, người Anhram đây, Taija là biệt hiệu của ông ấy. Ông ấy làm việc ở cảng sô-nen không bao giờ ký thư-tên. Vô cài tên Taija đã nhiêu người quên lầm rồi. Ông ấy vừa là một nhà thi-sĩ, vừa là một nhà viết tiểu thuyết, lại vừa là một nhà họa-sĩ. Nhưng bức tranh khai hài của ông ấy ngô ngã bình lầm, rập nghiêm quả nên ít người thích, nhưng thấy họa tài thì cho là rất có tinh thần, thực tài cũng không biêt.

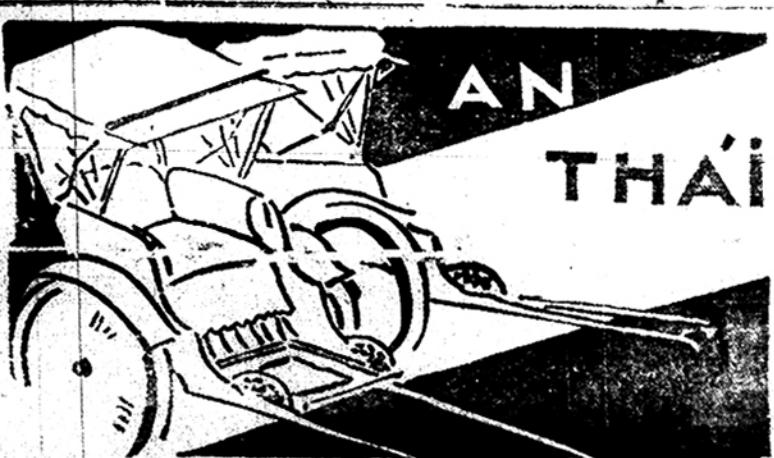
— Thế còn thơ?

— Thơ của ông ấy cũng đại khái như những bức tranh khai-hai-kis, nghĩa là ít người thích, rỗng lõi thi-tết cho là hay lầm, và y với lời dồn mồm lầm. Nhưng bài thơ ấy đã đọc định đem in từ ba năm trước mà bây giờ vẫn chưa thấy ra đời. Có lẽ nhà thi-sĩ chưa có tiền in, hoặc sợ không có độc giả chẳng? Nhưng tuy chưa xuất bản mà chúng tôi đã được ông ấy đọc cho nghe nhiều lần. Nghe lør của ông ấy thực là một sự không may cho người nghe. Đặt từ lúc nào, ông bạn hay ông tôi, ông mà đã bị Taija đọc thơ cho nghe thì khẽ lèng ông bỏ giở mà từ sau đó đâu được, phải nghe cõi ký đến tận bài cuối cùng. Một lần vào khán-ghe bắn pò chém, Taija đến chơi với thầy học tôi.

Trọng-Đức ngắt câu, mỉm cười hỏi:

— Với Văn-Khôi?

— Vắng. Hôm ấy tôi cũng có dây. Nhà thi-sĩ ngồi đọc từ cho đến 10 giờ đêm. Kéo nhát cho chúng tôi là vừa đối vúu buồn ngủ mà cứ phải khen luôn nوم và thích thoát phai quay đi ché tay ngáp giòi.

Nhà đóng xe số 23 phố Cầu gỗ Hanoi, vì sự hoa hòi nên đã dọn cả cửa sang số 25-27-29 phố Nguyễn Trọng Hערות.

KHOA HỌC

Cách cưới

Xem bài trước, ta đã biết cái cưới rất có lợi cho tình thần và thân thể ta, cái cưới làm cho ta sống lâu, trẻ bền, làm cho ta mạnh mẽ, tình nhanh, khỏi phải những vết rắn của sự lo phiền, những ngán của nước mắt vạch trên bộ mặt.

Vậy ta nên cưới, khi gặp dịp nên cưới, thấy sự nên cưới!

Nhưng chờ làm đúng cái cưới. Cưới luôn luôn, cái cưới không đúng cưới là cái cưới của người điện đại. Chả những thế, cưới làm, cưới quá đà, không lợi ích gì cho tình thần, thân thể mà lại làm cho cơm cháo sáng, dạ dày đau, miệng mồi, có khi làm cho nước mắt nhòe xa. Lạc cúc sinh bi, « vui quá hì a buồn » là thế!

Ta phải biết cách cưới thế nào cho không hại mà có ích.

Trước hết ta hãy xem có những cách cưới nào? Ta mời biết:

1. Cưới nụ hay nhoen cưới, mỉm cười là cưới bén mép, cưới mềm miệng

2. Cưới gượng hối một sự vui gượng la cùi cùi rồi giả, cái cưới bõ buồm.

3. Cưới nhất là cái cưới nụ gượng cưới.

4. Cưới thâm là cái cưới dấu trong

Cách dạy dàn lối mới

(để học chàng hiền hơn nốt đèn túy)

Vì ai cũng phản cảm rằng tổn tiền lại phi công rõ leu về xác đơn, bởi thế nên quyền **TÂN HIỆU CẨM** mới ra đời do một nhà danh-cửu nhất ở Nam-ký là **HUỐNG-KIM-**Chí Tiên-sinh Môn phèn dụng công khéo cưa ra một phương pháp rất nới mõi, nay đã được hoàn toàn xác xác để hiển cáo hạn tri-áu.

Cô dù các bài **Saigon** bài Huế và bài Lũn đây, nái bắp, còn bài ca chính tay tê giả soạn ra toàn là văn chương về luân-lý cả chặc từ xưa đến nay chưa hề có quyền sách nào dạy dở bằng nốt như thế bao giờ.

Khuôn khò 31x21, bia cứng, giấy tốt, đắt (nồi) rất rõ ràng bắt đầu ngày 15 Février 1933 sẽ có bán tại nhà hát-giác bờ-hồ và các hàng sách khác.

Có gửi bán tại Tin-tức thư-xâ Saigon.

phòi trong tim, không biểu lộ ra ngoài.

5. Cưới » hổ muối cái răng » tức là cưới hoa, cưới thành thực, theo ý muốn của mình.

Cái cách cưới ấy sở dĩ khác nhau như thế, là bởi có mục đích khác nhau!

Có khi cái cưới là để che riêu kẻ khác, có khi cưới để chiều lòng người, có lúc cưới để che sự hờn, sự thất vọng của mình, lại có lúc ta cưới là để cưới vì thấy sự đang cưới.

Cũng vì mục đích gì nên cái cưới của Tú-Xương c^ongười cho là « *acay* chưa mặn chát » quí ! Cũng bởi lẽ ấy mà cái cưới nhiều khi dối giả, vô vị, vô ích.

Vậy ta chẳng cần gì mục đích nữa ngoài cái mục đích cưới sao cho tốt, lời!

Thì nè! xem cưới cách nào hơn:

• (Còn tiếp)

VÂN-HẠC

Shu-nu.

Chị em háy coi chừng

Tâm lý chị em ra sao, bạn nam, nhì có lẽ hiểu hơn chị em tự hiểu. Vì thế, từ đời làm khoanh, mưu lừa chước, quỷ, họ lừa rồi chị em làm cho chị em sa vào vòng tình ái bất chính.

Thích đẹp, thích ai khen minh đẹp, minh có duyên, đam mê là tính chung của đàn bà. Họ làm là theo duới chị em rồi ca tụng nhau sắc : nào cặp mắt bồ câu, nào cặp môi san hô vân vân... Thương tình người ta dễ có thiện cảm với những kẻ tang bốc, khen ngợi minh, chị em thấy xiêu lòng, hoặc chị em có kiên gan mà làm thính chặng nita, họ cũng nhẫu nại đuổi may một ll, lai một ll kỵ cho chị em phải cảm họ mới nghe.

Chị em ta danh giá, ta tiếng đốc tham sao? Họ đem cái danh vị đốc tham thực của họ ra lõi, như họ có là tên dân tráng, họ cũng giả mạo là đốc, là tham để quyến rũ chị em cho dễ.

Nếu chị em ta vẫn săn thám, ta không thương hayen họ giờ luôn nhung giọng : « Tôi bụi hồng mù mịt, bao nhiêu

lần này chỉ gal lè mắt mình, giờ mờ gặp người đồng bệnh, Ván rồng gianh sao đối với tai chí em nó là đắc ma, thánh thoát thế! Càng dù dương thỉnh thất chừng nào chí em càng sa vào vòng lừa của họ. « Yêu vì vẫn chê trai chí em thìn ta rung thế là thanh áo chính đản, có đè địa ván ấy chí là cái vỏ. »

Một số ít chị em nhì ảnh hưởng của báo chí, rách vở, đã qua tàn dòn và dề xã hội, sự kín bặt trăm nǎn và thế đã thoát ra người tục hủm, chí em trước mộng được người chờ đợi, chí kí lối lại: khát phong giái áo, túi cơm. Biết thế, họ làm mặt mỏn'aut lối lạc, về ngay những chương trình ịch quoc lối đầu dề mìn chửi tội: Uống yêu của chị em.

Dẫu, đại, dẽ nhường « mòn thi vật » của họ là thế. Dùng nhường cách giả dối để quyến rũ lừa lọc « *cướp* » ái tình của bạn gái là thế. Nhưng che họ bao nhiêu lại trách chí em bấy nhiêu Trách chí em không có quan niệm sát sadders, trách thực vê ái tình, trách chí em không biết xét người, trách chí em nhẹ dạ. Mà trách chí em rồi, nghĩ lại cũng không phải. Nên trách cái chế độ giàu dùi, cái mì ta gọi là « phong hóa » tôi đẹp kia. Việc gì những bậc làm cha và tài không cho chí em được giáo thiệp vĩ ban trai? Cố giao thiệp gần gũi họ, chí em mì kí không có thíc ái tình nồng nỗi đót ngọt phết sinh gết tái trai gết giài nhau, chí em mì để xét tình hình họ rõ nhán để biết họ, và raj xing đồng mà trao lâm ái tình trong trắng cho kholt hỏi hận ái mìn. Một cho các nhà « đạo đức báo chí » két là phong hóa suy đồi, là tinh trai thu sách chí em cứ dần dộ miqui bao giao thiệp với dân ống. Ngoài cái lợi ích so van hệ tới sự chung thán của chí em còn, cái lợi ích là nhân đó mà chí em biết thêm, hiểu thêm, làm con mắt cung xa thêm.

THUY AN

Họ chia buôn

Người minh di đưa dùm mìn

Tết năm nay các ngài dùng giấy gì?

Giấy Kim-Thời

(Marque, dessin et modèle déposés)

Kiểu rất đẹp, mủ láng Hoa-ky rất tốt, đế cao-xu den đúc ở bên Pháp, đi bền gấp bốn lần đế da hay đế crêpe, không chực và toet ra như đế crêpe, trông đẹp và nhẹ như đế da, đi mưa không ngấm nước. Giá rất hạ:

Bán buôn và binh lẻ:

VAN-TOAN

95, Phố Hàng Đào, 95

HANOI

ANH - MỸ-THUẬT

Hiệu Khánh-Ký công-ty

3, Rue Borgnis Desbordes (Phố Tràng Thi, số sđc cầm Hàng Trống)

Đã nòi: danh ở Pháp và khắp cũi vôi
Đóng-dương

Gia Quang Cảo

Ánh 13 x 18 cả khuôn và soas verre
(Theo kiểu bèn) 2p.00 1 cái

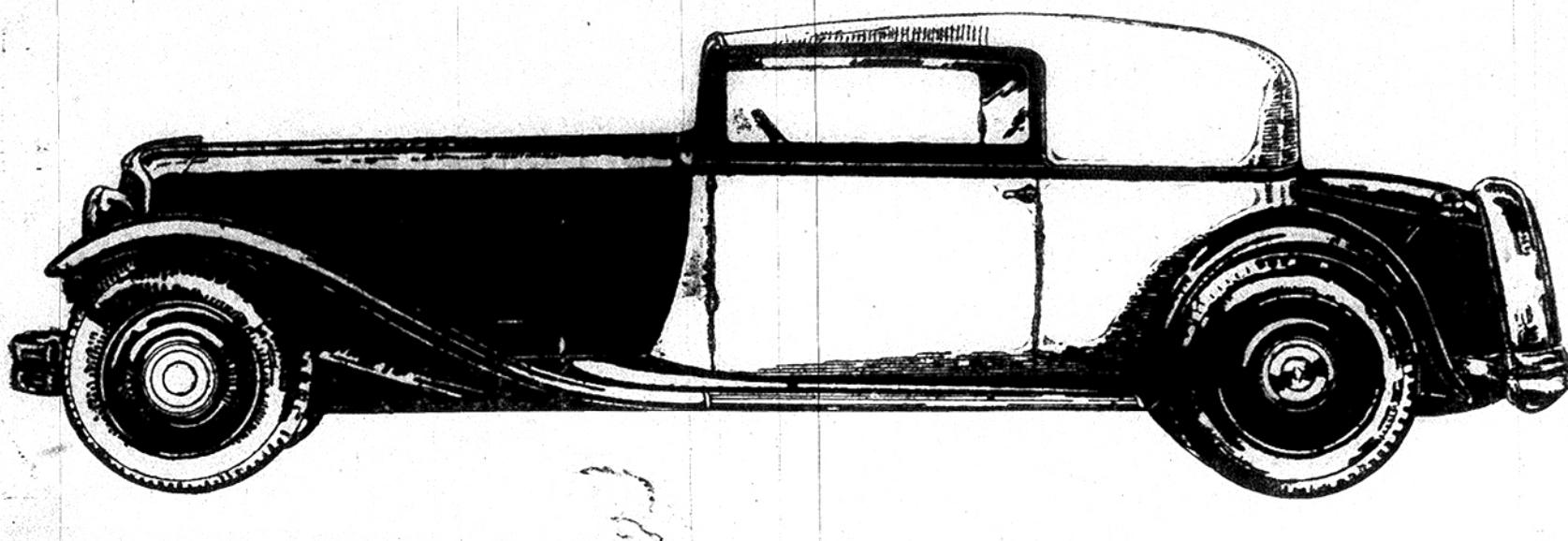
Ánh 18 x 24 cả khuôn và soas verre
(Theo kiểu bèn) 3p.00 1 cái

Chuyên-mô làm ảnh Phóng Đại
30 x 40 cả khuôn giá từ 5p.0 đán 9p.00
50 x 60 — id — — 8p.00 — 15p.00
60 x 100 — id — — 15p.00 — 30p.00

Đại-ly: FILMS ARFA
eo ống kính rất sáng

CHÍNH THỨC XE CỦA PHÁP
MÀ CÁC NGÀI HOAN NGHÊNH HƠN CẢ

Xe Nerva Sport

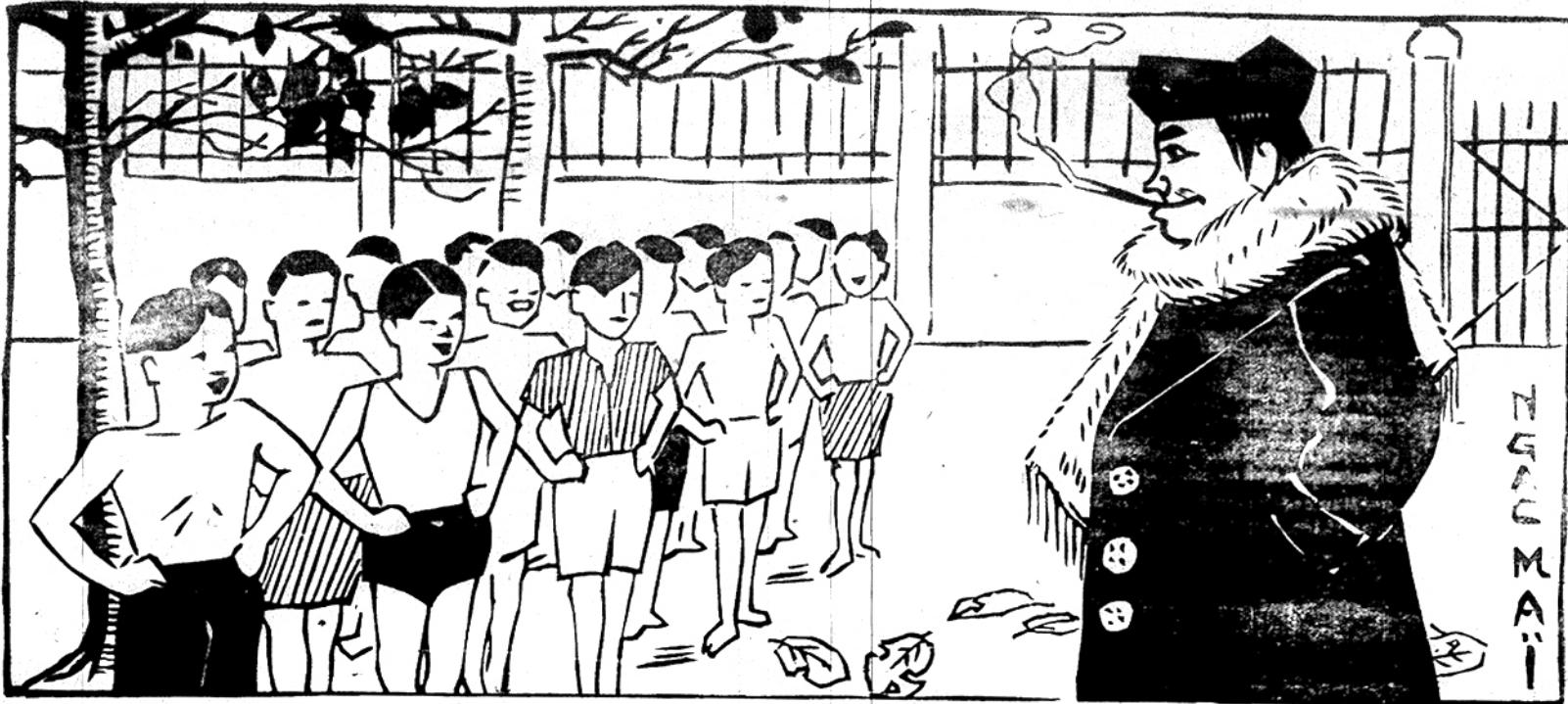
hiệu RENAULT

8 máy một hàng

S T A I.

HÀ NOI - HAIPHONG

ĐẠI-LÝ ĐỘC-QUYỀN

Thầy giáo — Các anh lười lầm! givi thế này mà kêu rét!

NGÀM MÃI

..từ nhỏ đến lớn..

Dịch ăn tiền

Ấn tiền ở nước ta đã thách ra một cái «dịch». Cái dịch này hại hơn là cái dịch tôm hùm dịch trâu bò, lừa hơn, lừa lầm, không biết bao giờ cho khỏi được. Đó là một cái bệnh ắt phải có vi trùng. Con vi trùng của bệnh ăn tiền, không đau, không duỗi, có lẽ lại không minh nữa. Cảm thể mà lấy kính hiển vi thấy tốt mà soi cũng không thấy gì. Nhung loài vi trùng vốn thế, càng nhở lại càng mạnh, mà con vi trùng bệnh ăn tiền mạnh gấp trăm gấp nghìn còn vi trùng của bệnh tả hay bệnh dịch bạch.

Con vi trùng ấy cũng như các vi trùng khác, không biết ở đâu sinh ra. Người ta bảo có mồi đầu ăn ở trong cơ người co bệnh rồi lan theo mạch máu mà đi khắp cả lục phủ ngũ tạng. Đến lúc ấy thì không tài nào chữa được nữa, chết đi nó mới theo mà chết.

Con vi trùng ấy thích hơi đồng bay mùi vàng bạc, nên nó truyền sang người khác cũng là vì đồng xu hay đồng bạc sáng nhoáng.

Nhung không phải là người nào mò phải con vi trùng ấy là mắc bệnh. Chỉ những người nhân có cơ thể thuận lợi cho sự sinh sản của giông vi trùng ấy là dễ mắc.

Không một nơi, ở nước Việt nhà, những người ấy nhiều lắm.

Các nhà sư tu...

Chùa Hòa-giai là một cảnh chùa có tiếng ở Hanoi. Các nhà sư chùa Hòa-giai, cũng có tiếng là những ông sư chán tu.

Chân các ông tu, bụng các ông cũng tu. Nghĩa là tiền cúng khach thập phương thu được nhiều, các ông theo phật Tô bố thí cho kẻ nghèo, làm những việc công ích, chứ ra lúc nào các ông tu bố thí cho các ông. Mà thường thường các ông tu bố thí cho các ông đó cũng là một việc thiện, vì các ông cũng là kẻ nghèo, các ông được ăn sống mặc dù không có tiền.

Trong chùa có ba ông sư chán tu: Ông Giám-tự và hai ông sư ông. Ông Giám tự vốn muốn cho hai ông sư kia được chịu sự khổ hạnh như phật Tô mà ở chùa Hòa-giai lại ăn ngon mặc ấm, sợ hai ông kia lạc mất lòng bồ đề, nên vì hai ông mà bày hai ông đi chỗ khác.

Hai ông sư ông cảm ơn lòng từ tế của ông Giám tự nên ngày đêm lo nghĩ già cỗi ơn ấy. Thị gần đây, hai ông làm đơn tha ông Giám-tự tự tiện ibay đòi đỡ cõi-tich trong chùa mà không trình báo cho trưởng Bác cõi được biết. Ý bắn hai ông nghĩ rằng làm thế chắc ông Giám-tự sẽ bị phạt tù mà ở tù chắc là chịu được sự khổ hạnh như phật Tô.

Tâm địa các ông mới thật là tâm địa kẽ chán tu. Vậy mong cho các ông chóng lên Nát-bàn để thành chánh quâ Thầy-kiến hòa bình.

Đầu năm 1914 đầu cũng nói đến hai chữ hòa bình, nước nào cũng sung tụng hòa bình. Giữa năm có trận chiến tranh Pháp, Đức, rứa rồi gồm ghê, còn

anh hưởng mãi đến giờ.

Đầu năm nay, đầu dầu cũng nói đến hai chữ hòa bình, nước nào cũng sung tụng hòa bình, nhất là nước Nhật và nước Tàu.

Hội nghị hòa bình ở Genève vẫn làm việc cho hòa bình của thế giới, mà tiếng súng vẫn nổ bên Mân-chau.

Gần đây, Nhật đòi ra hòa quốc Tàu cũng đòi ra hội vạn quốc. Cố nhẹ cũng vì hòa bình cả, mà rồi đây, Nhật giết Tàu, hay Tàu giết Nhật cũng là vì hòa bình cả.

Ông Hiếu với thầy Nhan-hồi

Trước kia, Từ-Lý vì ông Hiếu với anh Tè-Ngù. Nhưng nghĩ cho kỹ, ông Hiếu có lẽ giống thầy Nhan-hồi.

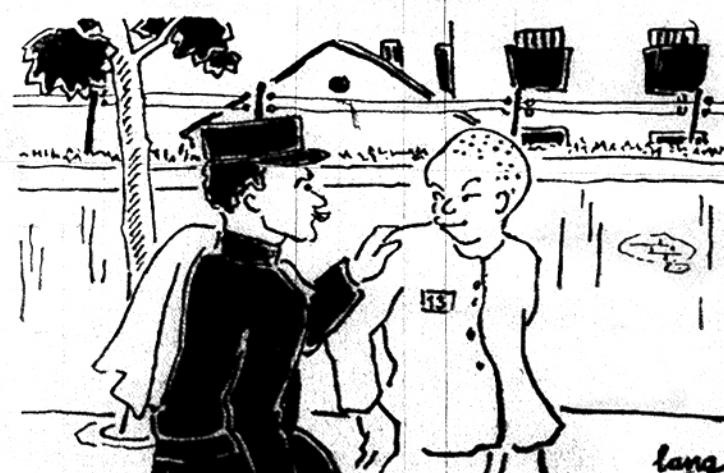
Thầy Nhan-hồi đeo bao. Ông Hiếu cũng đeo bao.

Bầu thầy Nhan-hồi đựng nước. Bầu ông Hiếu cũng đựng nước.

Nước trong bầu thầy Nhan-hồi không có men. Nước bầu ông Hiếu lại có men. Cõng vì thế, ông Hiếu giống thầy Nhan-

TÚ LY

Tin đồ «Niên lịch thông thư»

— Xin Quan Lớn đừng để con ở bên sô Cầm, hôm nay tối, ngày Quan sẽ cho con sang nhà pha.

.Gần ngang.

Ta từ xưa đến nay vẫn chuộng lễ nghi, bao nhiêu iêu tình tình con người ta đều hái phát triển theo vòng lặp nghi, mà ta há chẳng nên yêu, nên kính cái khuôn phép xưa, kéo mang tiếng là một dân tộc không biết tiếc za những điều hay của nước mìn.

Cha yêu con, con yêu cha, là một sự thông thường rồi, nước nào cũng có vậy, dân tộc nào cũng có vậy. Nếu ta cũng thế thi có hơn gì nước người, ta hơn người là ở chỗ cha phải yêu con theo một lề lối nhất định, con phải yêu cha theo một lề lối nhất định.

Cha nể chàng may mắn một di, con có thương có mến, có nhớ, có tiếc cũng phải thương mến nhớ tiếc theo lục lẽ xưa. Không phải là lúc nào khóc cũng được, không phải là lúc nào buồn cũng được. Lúc nào người thông sướng hò lèn rằng khóc lúc ấy mới được đau đớn khóc sô. Lúc khác có thương sói người quá khứ mà lúc ấy không nhớ ra được giọt nước mắt, không rền rĩ những tiếng thầm khóc, cũng không gọi là thương sót được. Trong ba năm có số gấu áo, có tên gốc, có tên bần khâm tâm gõi mới là có hiếu, đầu vẫn thương nhớ đầy mà không thể cõng khóc gọi là có hiếu ác.

Có người bảo rằng lễ nghi chỉ trân trọng đến bù ngoài, chính thế lầm địa ta có xấu xa mà ta theo đúng được lễ nghi là ta ra con người lương thiện rồi. Người nước khác họ trọng người có linh hồn trong sạch, ta ta trọng người theo đúng được khuôn phép xưa, ta hon họ ở chỗ ấy

Cũng vì thế mà ta có nhiều người già dối, ngoài thi ra mặt đạo đức, mà trong chất chất nhangs điều thương lừa, cũng vì thế mà ta hon người, cũng vì thế mà ta nên bao lần lấp lẩn.

TÚ LY

Một truyện ngắn đè rùng mình

Thanh nứa

Thắng Do nhét đất với một chiếc pháo lanh vào một ống nứa dài. Nó đốt cho pháo nó chè ống nứa bắn ra từ tung. Rồi nó tung lại, tiếng cối pháo nó đã dứt.

Cái Ngõ nhất được một mảnh nứa rơi xuống chân nó, định đem đi chơi chỗ khác, i hưng thắng lio lai đói.

Cái Ngõ không nghe, Thắng Do đứng chán lối đi của nó. Hai đứa tranh nhau mãi. Cái Ngõ nhất định giữ chặt thanh nứa sắc trong tay... Thắng Do thi cầm chặt một đầu, rồi mầm mồi kéo rất mạnh.

THỂ LỤC

Chánh tòng Ché giáng

Thoảng nghe phó nbuộm giả nhời,
Phục tài, chánh tòng Ché rụng rời
chân tay.

Ràng hay tài thật là hay,
Nhưng phải mấy câu này nó hãy còn
sai.

1: Cảnh chủ hiệu mà tự nhận là phó,
là bác Phó, thí dụ bác phó nhuộm.

2: Quá cam e sành, tưng dắt nung,
Đủng.

3: Cái xanh cà dời xanh. Phải,

4: Cơ Đốc lúi lùi con đồ, có lúc
thời, lúc thì không phải con đồ, lúc
làm con đồ ai cũng gọi «Đồ» thế mà
không đồ.

5: Phởn hàn bác phỉ nhuộm không
có. Đứng.

6: «Nhà tôi» của ai cũng biết nói.

7: Nhà Hôa-lò nóng nhất Hanoi Chợ.

8: Giá bác phó chỉ nói nhà hăng lạnh
hơn vườn hoa Paul Bert thì tài hơn là
nói cả nhà nước đá.

Nhân tình nhân quen
mà chưa biêt

Cám ơn có Cả ở Nam-thành,
Nâm mới mừng nhau gởi thiếp danh,
Cứ tưởng tình nhân người cõi-lỗ,
Nào ngờ Mẹ Mộc cũng vân minh.

Cho hay là thói hưa-tinh.
Thiếp danh gởi đến khiến minh cảm lận..

Lấy cánh thiếp nhăng toan đáp lại,
Bỗng ngần người biêt gởi nơi mõ?

Hỏi ai, ai cứ ờm ờ,
Thư tin luồng đè hững hờ bấy lâu,

Kè từ giảo cùng nhau gần bờ.

Trái thu, đông đến độ sang xuân,
Chùi Hương chày hội tới tuân,

Trong năm sực nhớ tình nhân hẹn hò ;

Sang xuân sẽ gửi cho rau sắng.

Tiền đây ta xin nhân cùng ai:

Nói nhoi lời giỗ lấy nhại.

TÚ MỠ

Vạn cảm kính thư.

O

Glac mộng đêm xuân

Đêm qua, trong cơn ta mè ngủ,
Bỗng thấy giai-nhân kèo tùng lũ...
bên đường, vừa nói theoáng di quo,
Giáng diệu xem ra đều à rủ !

9 Ông có bà không, trai không gái
cô, là chư G, (bay 97 cái đồ tòa soạn
không rõ, Chánh tòng Ché giáng cho).

10 Ông «Ba mươi» to hơn ông Bảy,
chinh thê.

CHÁNH TỒNG CHÉ

Làm giàu mây chóc

Mợ — Phạm-Tá phó ruộm bờ hở khéo thật, khăn mầu cà-phê sữa mà ném như cà-phê sữa thật.

Cậu — May nhil Sáng dùng khăn Phạm-Tá yểm tẩm, ăn kèm với cà gõ mà làm gì chẳng giàu.

Tâm lý đàn-bà

Tôi vừa đọc xong quyển « l'âme de la femme » của bà Gina Lombroso, với cái chuyện với bác-sĩ Trần-đại-Zuong. Bác sĩ thấu lỗi quá khen quyền sách ấy, lại cho rằng bà ta không có sách hay như thế thì nín cười mỉm rằng : « người ta thường nói sách quốc ngữ ra nhiều quá, và tôi không thế. Tôi cho là còn ít quá. Vì tôi còn phải chờ cho số sách gấp vạn lần thì mới tìm được quyền hay như thế. Nhưng anh đừng tưởng bên ta không ai biết tâm lý đàn bà đâu. Người ta hiểu ngay từ thủa có chữ Hán kia. Anh xem :

Chết nữ 女 về một người không đầu, hai tay chấp trước bụng, ngũ ý: một người không eo trí khôn mà dễ phục tòng, tức là người đàn bà. Đàn bà đã có trí khôn thì lại bất trị Cho nên chữ 手女 (yên lặng) về mỗi cái bàn tay đè trên một người đàn bà, ngũ ý: có giữ chửi được các bà thì mới yên ổn được. Chữ 安 安 về người đàn bà ở trong nhà, ngũ ý: có rõ kỹ đàn bà ở trong nhà thì mới yên được. Mà đàn bà hay nói lám: chửi như 驴, và người đàn bà với cái miệng, ngũ ý; nói như miệng đàn bà. Chữ 桃 桃 (dâm dăng) về ba người đàn bà, ngũ ý: các bà mà họp đồng là làm chuyện không hay.

Chết hão 妖 về người đàn bà và đứa trẻ con, ngũ ý: đàn bà có biết nuôi con thi mới tốt. Chữ 妻 妻 và chữ 夫 夫 về người đàn bà cầm cái chổi và cái phất trần, ngũ ý: đàn bà có chồng phải biết giữ nhà cho sạch.

« Anh xem đó có hay hay không ? »

Tôi không trả lời bác-sĩ, đứng dậy, cái sách của bà Lombroso vào túi, rồi lấy quyển « Caractères chinois » của cố Couvreur ngồi xuống, tra chữ nho.

LÊ BÀM

Xin chú ý đến Ga Mới đầu cầu Paul Doumer Hanoi

Ở ngõ hông Khoai (Rue Duranton) cạnh Gare, Mới Đầu Cầu Hanoi số 54 và 56, télécphone số 268, có một xiềng nhậu khuôn làm các nhà, cửa, đồ dát và bún các thực gỗ: cây phiến và xé, (có xiềng mây cửa làm các thức cửa, liteaux, lattis, các cái cửa lì chớp và cọc,) giá hạ nhất ngoài Bắc, công việc làm rất nhanh chóng được vừa ý các quý khách.

Các quý khách cần sự gì về việc mộc thi đặt ngay cho bản hiệu vừa khôi mắt thi giờ mà lại có phần lợi.

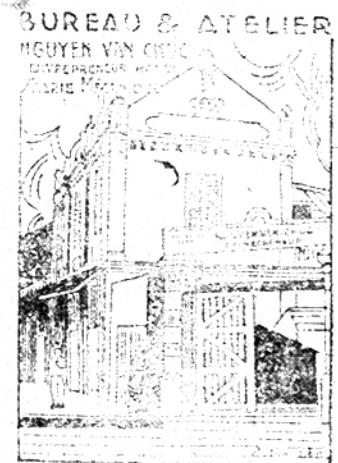
Ở ngoài gare Hanoi lúc nào cũng có gỗ về bán.

Bản hiệu xin khai một vài thứ và bán chiêu khách trong ít lâu như linh một thước gỗ:

Rui lợp ngồi 0n.027x0.027 Giá 0p56
Lattis 0m027x0.010 Giá 0p30.

Bản hiệu xin mách dùm các quý khách cần sự gì về việc làm nhà, và hiện đang cần các thợ mộc và thợ nề để đến mùng 10 tháng tiêng Annam thi bản hiệu mở cửa hàng.

Kính cáo: Nguyễn-văn-Chúc Entrepreneur à Hanoï

PARFUMERIE KARDINOT PARIS

NƯỚC HOA « La Reine des Parfums », tức là « Bà chúa nước hoa » thơm rất nhẹ-sự, mỗi lần súc thơm được một tuần lễ.

THUỐC BƠI DẦU rất hợp thời, không có gò, chải một lượt được cả ngày không vỡ, thuốc rất thơm, giá lại rất hạ, chưa từng có thợ thuốc tốt như thế mà lại rẻ như thế bao giờ.

Fixateur Parisien Fix Brillabel Brillantine Dollar

Lô nhón Op58 Lô nhón Op50 Lô nhón Op45 Lô nhón Op22

Thứ thường Op26 Thứ Lux Op30 Bán ở các hàng tạp-hóa to ở Hanoi. — Ở lầu xa, ai muốn mua buôn mua

lẻ xin viết bài hiệu VAN-HOA

46 - 48 Rue Tirant HANOI

• TƯ CAO DÊN THÁP. •

Ông Lê-vân-Phúc.

Ông Lê-vân-Phúc vừa được thưởng Bắc đẩu bội tinh. Lê-tất-nhiên là ông lấy làm vinh dự.

Ở bên Pháp có công với nhà nước mới được thưởng cái huy chương ấy.

Vậy ra ông Lê-vân-Phúc có công với nhà nước.

Công cần gì ? Nhiều lắm.

Một là ông là nhà buôn, buôn lão lợi cho nhà nước.

Hai là ông chủ máy in. Ông mua máy in bên Ay, thế là ông có công với nước Pháp. Ông lại in giấy mà cho nhà nước, thế là ông có công với nhà nước. Tuy ông in cho nhà nước, ông cũng tinh tiền in như một nhà buôn, nhưng đó lại là một truyền khác.

Ba là ông là dân biếu. Ông ở ngôi viện, làm danh giá cho nì là ông ... mà có công với nhà ông là có công với nhà nước.

Ông Ng-hữu-Cụ bán thuốc Bắc

Ông Ng-hữu-Cụ ngày xưa là một người có tiếng.

Ông có tiếng vì ông thông minh, học rộng tài cao. Nghe là nhiều người, mà phần đông là những người bay nhô và ông, bảo rằng ông thông minh, học rộng và tài cao. Thực ra thì ông là một giàu — mà cũng vì ông nhà giàu nên người ta bảo ông thông minh.

Không biết vì ông thông minh hay vì ông giàu có mà ông leo lên ngồi ghế Nghị-trưởng ở Nghị viện dân biểu trong sáu năm. Người ghét ông thì bảo là tại ông giàu có, những người chân tay ông lại bảo là vì ông học rộng tài cao.

Dù thế nào, lúc ông làm Nghị-trưởng thiên hạ phục cái tài hung biện của ông lắm. Chỉ phiền một nỗi họ không

được nghe ông tố tội hàng biện bao giờ. Cái đó cũng không phải tại ông chỉ tại ông hay đau mắt.

Thực thế, cái bệnh đau mắt ấy là lâm, cứ mỗi năm nó lại giở lại một lần, mà lúc nó phát, chẳng may lại là mấy bom Nghị-viên đại hội đồng thường niên.

Những người chưa nghe ông diễn thuyết bao giờ vào phục tài hung biện của ông, nhưng nhất là phục ông một lòng vì nước vì dân

Mà ông lúc nào cũng vì dân thât, xưa kia, ông làm Nghị-viên, vì dân

diễn thuyết, bảy giờ ông mở hiệu bán thuốc, ông vì dân chê thuốc bắc.

Ay thế là lúc nào ông cũng thuốc dân cả.

Gà ba chán

Tạp chí khoa học kỹ vua rồi có đăng rằng một nhà nuôi gà vịt ở Vaucluse (Pháp) có một con gà sống có ba chân, chân thứ ba mọc chói ở đầu bên trái ra. Nuôi nó đã được sáu tháng, cân được hai cân.

Ngõ sự giật, gà ba chân thi ở nước Nam ta thiếu gì mà phải đem truyện &

bên Pháp ra mà nói. Không tin, đến phô Sinh: Từ hồi ông Lê-công-Dắc,

Đứng trước, đứng sau

Trong chợ phiên, giờ diễn kịch, những người đứng tận trong cùng buồng thấy một vài ông nghiêm nhiên đeo mũ đứng trước mặt, vội kêu :

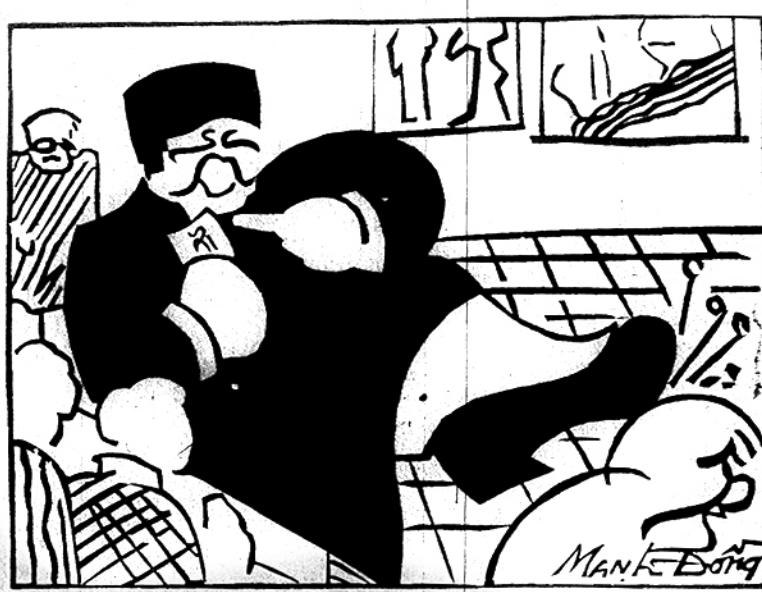
— Bô mũ ra !

— Ngồi xuống chờ người ta xem với chứ !

Không công hiện — bọn họ vẫn nghiêm nhiên chẳng nhúc nhích.

Không biết làm thế nào, một vài người ở sau bắt đắc dĩ phải chạy lên băng tên, nhưng có lẽ quên, nên các ông vẫn đứng, vẫn đeo mũ : rồi các ông quay lại bảo mấy người vẫn đứng chỗ cũ :

— Thôi mà, các ông cũng không nên nói làm gì.

Người đàn bà không có

Người đàn bà anhram mà thực như sau này, thì quyết là không có :

1. Không có lè ông Thủ-công.

2. Neue Römer dâng sau, dâng tó đánh vỡ chén mà không quay lại.

3. Chén vỡ rồi mà không mang chùi dọn.

Người đàn bà như thế, tự nhiên là không có vì nếu có dã không ra đàn bà annam.

TÚ LY

MUÔN CÓ ẢNH CHỤP LỐI
MỸ THUẬT
MỀM LẠI
HƯƠNG — KÝ

Xe phòng thơm rửa mặt hiệu **MONDIA**

CƠ SỞ TẠI
GIU-TMUAN-LONG
38 BOULEVARD CARREAUX
NAM. ĐỊNH - A. RAZ
MONAMEED. 25 PMÔ
KHẨU MÃI PMÔNG

DAILY
ĐỘC
QUYỀN
LUME-FAT
23 HÀNG BẠC.
MANOI

là thử xà phòng tốt, quả nè, khéo hoán...
cứ ai cũng thích dùng vì hương...
nhìn... nhiều bột dùng đèn nết...
nét như mèo thử xà phòng... khéo

Ai muôn chữa quái bệnh và trà tiên thuốc lúc bệnh đã bớt ?

Người nào mắc bệnh nguy hiểm đã chữa mọi nơi không bớt nên đến nhà thành niên khoa học Biell Ai số 9 Phố nhà Thor (rue Lambot) Hanoi sẽ được chắc chắn, chóng khỏi và nếu đã tồn tại mọi nơi mà bệnh chẳng bớt sẽ được trả tiền thuốc lúc bệnh đã giảm.

Chuyên trị lao, xuy yếu, phu, khái huyết tràng nhac, liệt đau xương và các bệnh kỳ quái. Ở xa hỏi thuốc nên gửi phong bì tem trả lời lấy thuốc nên gửi mandat (po) làm tiền cước gửi thuốc. Chỉ cứu các bệnh nguy nan mòn tiếp các bệnh thường. Thư và mai dat nên gửi đến người quản lý :

M. Nguyễn-Tiến Đức 9 Rue Lambot Hanoi từ tiếp khách từ 2 giờ đến 5 giờ
Ngoài giờ đó chủ nhân mặc đi thăm bệnh

THẾ GIỚI CỦ MỰC TẤI GIẤY

Đông Tây gặp nhau (tiếp theo)

(1) Cái cờ khiến anh Tốn lại bỏ Hán-tụy để theo Pháp từ chì là một cái cờ rất tầm thường, rất không có ý nghĩa đối với nhà giáo dục cả phương Đông. Thế mà cái cờ ấy đã làm mất sự hòa hợp của thầy trò chúng tôi, đã làm rung động họ mày phục tòng, lòng lờ nèn tảng của họ giáo... Mà có kì đâu, chỉ vì những sự hành phạt thênh thường mà anh Tốn cho là làm mất phẩm giá của con người.

Nguyên hôm trước, thầy đồ tôi mất trộm cái diều ông. Cái diều bằng gỗ trắc thầy mài miết mòn đợt và thầy yêu quý lắm. Xuất ngay, bắt cứ lúc nào, hễ rỗi là thầy lại lấy lá chuối khô ngồi đánh đì đánh lại cho béngh như áng, có thể soi gương được. Trò nào mà vô phúc tay với mò vào làm mờ mắt nước bong thì it ra cũng bị một cái cốc ném tháo...

Thế mà kè trộm nó cắp mất, những phồng có dáng lục giận không ! Thầy cũng đã có vào trình quan huyện, nhưng mong cho cháu về Hợp-Phố thi có nhận là một sự không thể có được.

Một sự cố nhiên nữa, là cơn tức giận kia nó không thể chỉ nát ăn ở trong lòng thầy được, tuy thầy theo đạo trung dung, khoan hòa của đức thánh Khổng. Thế nào nó cũng phải phát siên, biếu lộ ra ngoài những câu rủa mắng bằng những cách hình phạt.

Bầy học trò, ở trước mặt thầy, lầm ra bộ chi huân, cũng là vì thầy chạy ngược chạy xuôi đi tìm kiếm, xem kè trộm nó có còn gấu diếm ở quanh quẩn số nào chăng. Nhưng khi ra sau nhà, thì các anh khúc khích cười với

1) Xe a Phong-Hia sô truro.

nha, lấy làm thích chí lắm.

Vì sự mất trộm ấy, nên hôm nay, thầy gắt gỏng, khó tính quá. Hơi một tí, bắt cứ đối với trò nhỏ hay trò lớn, thầy cũng dùng những câu mắng « giết như chó! ngu như lợn! »...

Không may nhất là trò Tý, lại nhầm vào lúc khô khăn nguy hiểm ấy mà không thuộc bài. Thầy dập giường, ném bút, quẳng nghiên, kêu trời, kêu đất, la hét đến cù xóm nghe thấy tiếng. Rồi nghiêm khắc như một viên thẩm phán tuyên án, thầy kết vào hai hình phạt sau này, được lúy ý muốn chọn thứ nào thi chọn; một là hai mươi roi (ngày thường chỉ có ba đến năm roi), hai là phải chui luồn qua một trò khác đứng giang cảng ra.

Đứng trước những hình phạt ghê gớm ấy, anh Tý khóc lóc xin tha. Song những câu kêu van của anh chỉ tột làm thầy càng thêm tức giận, hét to lên như tiếng sấm :

— Chúng mày vật cõ nó xuống cho ta.

Anh em già ran, rồi bắt anh Tý nǎn xuống. Song anh Tý xưa nay chăm chỉ

không mấy khi được làm quen với cái roi mây nên rất đòn lầm. Anh vừa thấy thầy giơ cây roi lên, vội lật van xinebra bình phạt chui luồn. Thầy nuốt tay cho phép dừng dây và bắt một trò ra đứng giang cảng. Nhưng anh Tý vừa khóc vừa ngầm nghĩ đến sự hình phạt đê hèn kia thì anh lại lấy làm nhẹ nhõ, và lại xin chịu đòn vây (anh Tý thực còn thua Hán-tụy). Cứ thế mãi, anh Tý hết chọn cách hình phạt này lại chọn cách hình phạt kia, một đàng thi đau đớn cho xác thịt, một đàng thi xúc phạm tới phẩm giá. Về sau cùng, anh quả quyết chịudon vậy.

Trong lúc ấy thì có anh Tốn đến chơi. Anh thường ra truyện trò với thầy đồ. Anh có linh tò mò lắm, bết khảo cứu về việc nọ lại khảo cứu về việc kia. Nhất là những câu truyện lý thú trong làng nho khi anh lại bay chép lùn, luôn luôn bùy hoáy cái bút chí trên quyền sò. Chúng tôi hỏi thi anh nói là tìm văn-kiện để viết Tùa thuyết tay. Chúng tôi lấy làm ghê sợ kinh phục lắm.

Hôm ấy xảy ra câu truyện bình phạt, anh chỉ đứng nhìn cười. Rồi khi anh Tý đã bị hai mươi roi đòn ra sau nhà

khóc lóc, kè kè, phàn nán với anh, anh cũng không dỗi nét mặt, tươi cười mà nói rằng :

— Vậy ra anh tưởng học chữ tây thì không bị những hình phạt đê hèn chăng ? Ở bên Hán-học có roi mây, có mặt mo, cũng là chui luồn thi ở bên Pháp học có thước kè, có gai mít, có đầu lửa. Đây là tên nói Pháp-học ở các trường sơ-dâng bên nước ta đó thôi. Cái gì dù bay đến đâu mà sang tới bên ta thì rỗi cũng phải hàng chục năm nó mới ra ngoài được cái kbuôn khò cũ của cõ nhân ta. Cái văn hóa thái-lai quan hệ nhât ở chỗ tự do cõ nhân, nhưng ta cũng chẳng hiểu thấu tối cõ tinh-thần của sự tu-do ấy đâu ! Té chí biết đọc chữ đê thi, dù là chữ Pháp hay chữ Hán. Mà những cõ nhân đã dùng đê nhồi học văn vào óc ta thì ta vẫn theo từng ly từng tí. Giáo dục đổi với phẩn đóng trong bọn ta, bắt cứ bên Hán-học hay bên Pháp-học, chí có một nghĩa : hình phạt. »

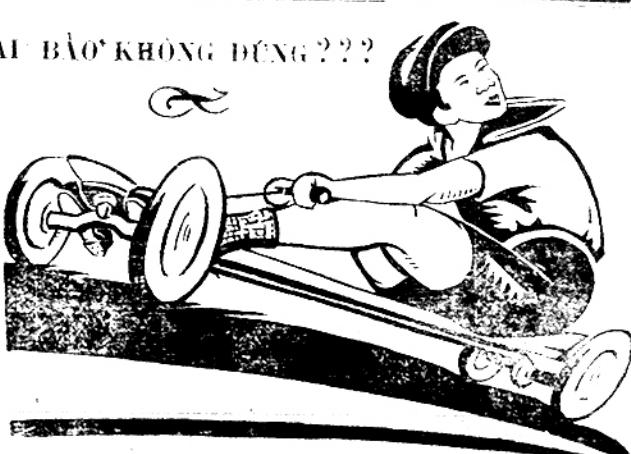
Anh nói thi ra người bết nhân nhục lắm, nhưng chẳng bao lâu, vì không chịu đeo chéo iật mo đì quanh một vòng định quan huân, nên anh phải bỏ Hán-học quay về Pháp-học một lần cuối cùng.

Hai năm trời, anh theo học ở huyện có rất nhiều ảnh-buông ngày hiểm tội trường-học-thầy đồ chúng tôi. Nhưng tu-ường móm mõi, lảng man cùi anh đã nhiều phen lẩn nấp trại-lỵ của nhà trường và mây nấm sầu lâm ánh em bạn học chúng tôi lẩn nấp mỗi người một nơi, đi theo họ chữ Pháp ở các trường sơ-dâng.

(Còn-nữa)

NHÌ LINH

AI BẦU KHÔNG DÙNG ???

« AUTO FORT » là một thứ đồ chơi rất thích hợp cho trẻ con, vì nó làm cho :

Bắp thịt nở nang

Tinh thần sảng khải

Chơi « AUTO FORT » không có gì là nguy hiểm người sẽ được khỏe mạnh, nhanh nhẹn, lại thêm nên can đảm.

Ai cho những điều kẽ trên là không đúng, xin mời lại thi nghiệm tai :

Hiệu Phú Long

43 - Phố Hàng Đậu Hanoi - giấy nón : số 251

Bán buôn và Bán lẻ

**NÊN HÚT THUỐC THƠM
ANG LÊ
hiệu
ROSETTE**

ROSETTE BRAND

Cigarettes

\$ 0,13

COMPAGNIE COLONNE DES TABACS

